

عنوان: ژیا ردیا چیست؟

ژیا ردیا لامبلیا که با نام‌های ژیا ردیا اینتستینالیس و ژیا ردیا دئودنالیس نیز شناخته می‌شود، یک انگل تک‌یاخته‌ای تاژک‌دار است که در روده باریک انسان و برخی پستانداران زندگی می‌کند. این انگل یکی از قدیمی‌ترین انگل‌های شناخته‌شده انسانی است و نخستین بار در قرن هفدهم توسط آنتونی فان لیوونهوک توصیف شد.

ژیا ردیا دارای دو فرم مورفولوژیک اصلی است:

۱. تروفوزوئیت (Trophozoite)

۲. کیست (Cyst)

تروفوزوئیت‌ها فرم فعال و متحرک انگل هستند که مسئول بروز علائم بالینی می‌باشند. این فرم‌ها دارای ساختاری گلابی‌شکل، دو هسته‌ای و چندین تاژک هستند و با استفاده از دیسک مکند خود به سطح اپی‌تلیوم روده متصل می‌شوند. در مقابل، کیست‌ها فرم غیرمتحرک و مقاوم انگل هستند که نقش اصلی را در انتقال بیماری ایفا می‌کنند.

چرخه زندگی ژیا ردیا

چرخه زندگی ژیا ردیا نسبتاً ساده اما بسیار کارآمد است. انسان با بلع کیست‌های ژیا ردیا از طریق آب یا غذای آلوده، یا تماس مستقیم با فرد آلوده، دچار عفونت می‌شود. کیست‌ها پس از ورود به معده، در اثر تماس با اسید معده و آنزیم‌های گوارشی فعال می‌شوند و در ابتدای روده باریک، هر کیست به دو تروفوزوئیت تبدیل می‌شود. تروفوزوئیت‌ها در دوازدهه و ژژنوم مستقر شده و با تکثیر سریع، سطح وسیعی از مخاط روده را می‌پوشانند. این اتصال باعث آسیب عملکردی به سلول‌های اپی‌تلیال روده، کاهش سطح آنزیم‌های گوارشی و اختلال در جذب مواد غذایی می‌شود. با حرکت محتویات روده به سمت روده بزرگ، بخشی از تروفوزوئیت‌ها مجدداً به کیست تبدیل شده و از طریق مدفوع دفع می‌شوند. این کیست‌ها می‌توانند برای مدت طولانی در محیط زنده بمانند و منبع عفونت برای میزبان‌های جدید باشند.

اپیدمیولوژی ژیا ردیا زیس

ژیا ردیا زیس یکی از شایع‌ترین عفونت‌های انگلی در سطح جهان است. بر اساس برآوردها، سالانه بیش از ۲۰۰ میلیون مورد ابتلا به ژیا ردیا در جهان رخ می‌دهد. این بیماری در مناطق با بهداشت ضعیف، دسترسی محدود به آب سالم و سیستم‌های فاضلاب ناکارآمد شیوع بیشتری دارد. با این حال، ژیا ردیا محدود به کشورهای در حال توسعه نیست. در کشورهای صنعتی نیز، موارد زیادی از ژیا ردیا زیس به‌ویژه در میان مسافران، کوهنوردان،

مصرف‌کنندگان آب‌های سطحی و کودکان مهدکودکی گزارش می‌شود. کودکان زیر ۵ سال، سالمندان، افراد دچار سوءتغذیه و بیماران دارای نقص ایمنی در معرض خطر بیشتری قرار دارند.

راه‌های انتقال ژیا‌ردیا

انتقال ژیا‌ردیا عمدتاً از طریق مسیر مدفوعی-دهانی صورت می‌گیرد. مهم‌ترین راه‌های انتقال عبارت‌اند از:

۱. انتقال از طریق آب

آب آلوده شایع‌ترین منبع انتقال ژیا‌ردیاست. کیست‌های ژیا‌ردیا در برابر کلرزنی معمولی مقاوم هستند و می‌توانند در آب‌های سطحی، چاه‌ها، رودخانه‌ها و حتی استخرها زنده بمانند. مصرف آب تصفیه‌نشده یا یخ تهیه‌شده از آب آلوده خطر ابتلا را افزایش می‌دهد.

۲. انتقال از طریق غذا

مصرف غذاهایی که با آب آلوده شسته یا تهیه شده‌اند، به‌ویژه سبزیجات خام، میوه‌ها و غذاهای آماده، می‌تواند منجر به انتقال انگل شود.

۳. انتقال فرد به فرد

در محیط‌هایی مانند مهدکودک‌ها، مراکز نگهداری سالمندان و خانواده‌هایی با رعایت ضعیف بهداشت، انتقال مستقیم از طریق دست‌های آلوده بسیار شایع است.

۴. انتقال از حیوانات

برخی حیوانات اهلی و وحشی می‌توانند ناقل ژیا‌ردیا باشند و نقش زئونوز در انتقال بیماری ایفا کنند، اگرچه اهمیت این مسیر هنوز محل بحث است.

علائم بالینی ژیا‌ردیازیس

دوره کمون ژیا‌ردیا معمولاً بین ۷ تا ۱۴ روز است. علائم بیماری می‌تواند بسیار متنوع باشد و به وضعیت ایمنی فرد، بار انگل و مدت زمان عفونت بستگی دارد.

علائم حاد:

- اسهال آبکی یا نیمه‌آبکی
- مدفوع بدبو، چرب و زردرنگ

ژیاردیا یکی از شایع‌ترین عفونت‌های انگلی دستگاه گوارش است که می‌تواند اثرات قابل‌توجهی بر سلامت فرد و جامعه داشته باشد. شناخت صحیح علائم، راه‌های انتقال و روش‌های تشخیص و درمان این بیماری، نقش مهمی در کاهش بار آن دارد. با توجه به قابلیت پیشگیری بالای زیاردیازیس، ارتقای سطح آگاهی عمومی، بهبود بهداشت محیط و دسترسی به خدمات تشخیصی و درمانی مناسب، می‌تواند به‌طور مؤثری از شیوع این بیماری جلوگیری کند.

منابع

Biology of *Giardia lamblia*

Molecular epidemiology of giardiasis

Host-parasite interactions in *Giardia*

Extra-intestinal manifestations of *Giardia*

Giardiasis as a re-emerging infectious disease